

ဟံၣ်ဖိယိဖိတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးစံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်

ဟံၣ်ဖိယိဖိတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးပၣ်ဃုၣ်ဝဲ:

- နီၣ်ခိၣ်တၢ်မဆူးမဆါ
- တၢ်မံၤဃုၣ်တၢ်မဆူးမဆါ
- တၢ်ဆိကမိၣ်ဆိကမးဒီးသးတၢ်ဟူးတၢ်စဲၤတၢ်မဆူးမဆါ
- တၢ်စံးတၢ်ကတိၤတၢ်မဆူးမဆါ
- မပျံၤမဖုးနမ့တမ့ၢ်ပုၤလၢတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး
- တၢ်ဟးလၢတၢ်သ့ၣ်ဒိၣ်သးဖျိအပူၤ
- ပာနကိၣ်နစ့
- မဆူးမဆါဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ
- မဟးစီၤနတၢ်ဖိတၢ်လံၤဒီးတၢ်လၢဘၣ်ထွဲဒီးနၤသ့ၣ်တဖၣ်
- တၢ်ဟူးတၢ်စဲၤဒီးတၢ်ပၣ်သးတခါစ့ၤတခါစ့ၤလၢမပျံၤမဖုးန
- ထုးဖးကွံၣ်သးဒီးဟံၣ်ဖိယိဖိ, တံၤသကိးတဖၣ်ဒီးပုၤတတၢ်ဘၣ်ထွဲ
- မပျံၤမဖုးလၢကဆုၢ်ဖျိကွံၣ် (ပိၣ်မုၢ်လၢတအိၣ်ဒီးလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးအစၢၢ်အကျၢၤ)
- တပျံၤဖိၣ်အိၣ်နီၣ်ကစၢၢ်အလံၤဒ်အမ့ၢ်လံၤခိၣ်ကၢၢ်
- မထီၣ်ဒါဝဲနဖိသ့ၣ်တဖၣ်ခိၣ်ဖျိတၢ်ဟူးတၢ်စဲၤလၢဘၣ်တၢ်ပၣ်ဖျိထီၣ်အိၣ်လၢထးအသိး
- မပျံၤမဖုးလၢကထုးထီၣ်ကွံၣ်နဖိသ့ၣ်တဖၣ်လၢကီၢ်အိၣ်ထုၤလၢယါအပူၤ

လၢဘၣ်ကထီၣ်ဖျိတၢ်သိၣ်တၢ်သီဖိလၢ

‘ဟံၣ်ဖိယိဖိတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး’ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အိၣ်ခိၣ်ဖျိပုၤတစၢၤတစၢၤလၢနစ့ဒီးအိၣ်ဘူးဘူးတံၢ်တံၢ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အံၤပၣ်ဃုၣ်ဝဲဒီးပုၤလၢနအိၣ်ဃုၣ်ဒီးအိၣ်ခဲအံၤမ့ၢ်စ့ၤ.

မ့တမ့ၢ်ပုၤလၢနအိၣ်ဃုၣ်ဒီးအိၣ်လၢအပူၤကွံၣ်တစၢၤမ့ၢ်စ့ၤမ့တမ့ၢ်ပုၤလၢနပၣ်အိၣ်ဒ်နဟံၣ်ဖိယိဖိအသိး

ယမၤတၢ်မနုၤသ့လဲၣ်

တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ

နမ့ၢ်ဘၣ်ဟးထီၣ်လၢနဟံၣ်သတူၢ်ကလၢနန့ၣ်အိၣ်ဒ်ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢအဆိတက့ၢ်.

ပုၤလၢအမၤစၢၤဝဲဟံၣ်ဖိယိဖိလၢဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဒီးဟံၣ်ဃီတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးန့ၣ်မၤစၢၤနၤသ့လၢတၢ်ကတိၤကတိၤတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢဘၣ်ကွၢ်ထံဆိကမိၣ်ပၣ်ဃုၣ်ဝဲ:

နမ့ၢ်ဆိကမိၣ်လၢတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးလၢဟံၣ်ပုၤကဆူၣ်ထီၣ်မ့တမ့ၢ်ဆူၣ်ထီၣ်လံၤန့ၣ်:

- မ့ၢ်သ့ဟးထီၣ်ကွံၣ်လၢတၢ်အိၣ်သးဝဲန့ၣ်
- လၢဟံၣ်ပုၤဃုၣ်တၢ်လီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအဘၣ်ဘၢမ့တမ့ၢ်တၢ်လီၢ်လၢအယံၤဒီးဟံၣ်လၢကလဲၤအစီၢ်
- ဘၣ်ထီၣ်ဒီးကတိၤကတိၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအစ့ဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်နီၣ်ကစၢၢ်လံၤလီၤ, ကသံၣ်လၢအလိၣ်, ကိၣ်စ့ဒီးလီၤတဲစီၢ်နီၣ်တၢ်လၢအစ့ဒိၣ်
- ပၣ်တီၢ်နလံၤအဒိလၢအစ့ဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးပုၤလၢနန့ၣ်သ့တစၢၤ
- ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဆိပၣ်တၢ်လီၢ်လၢနကလဲၤ
- တဲဘၣ်ပုၤလၢနဃၢၤဘၣ်ဃးတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးလၢနဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဒီးမၤအဝဲသ့ၣ်လၢကကိးပၤကီၢ်ဖိအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်န့ၣ်ဟူတၢ်သီၣ်တၢ်ထုးလၢနဟံၣ်
- အိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢနဖိသ့ၣ်တဖၣ်စီၢ်ပၣ်ဃုၣ်ဝဲဒ်ဒီးတၢ်လီၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကလဲၤဖဲဆၢကတီၢ်လၢမ့ၢ်တၢ်ဘၣ်ဝဲတၢ်ဘၢလၢအဝဲသ့ၣ်စီၢ်မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ
- ဖဲတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအိၣ်လၢနစီၢ်တဘျီပီၤကိးပၤကီၢ်တက့ၢ်

- တၢ်ဘၢတၢ်ဘၢမ့ၢ်အိၣ်န့ၣ်ကိၣ်န့ၣ် (၂၄၅) ၁၈၀၀ ၀၁၅ ၁၈၈

နမ့ၢ်ပးထီၣ်ကွၢ်လၢပုၤလၢနအိၣ်ဃုၣ်ဒီးအိၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်:

- ဆိတလဲန့ၣ်လီၤတဲၣ်နီၣ်နီၣ်, နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးကတိၤသးတၢ်ဒီးနဖိတဒိသ့ၣ်လီၤတဲၣ်နီၣ်နီၣ်အသီတက့ၢ်
- ကွဲးနီၣ်ဃုၣ်လၢလံၣ်ကွဲးနီၣ်တၢ်အပူၤဘၣ်ဃးတၢ်မၤဆူးမၤဆါဒီးတၢ်မၤပျံၤမၤဖးလၢကဲထီၣ်သးသ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်ဝဲအံၤကဲထီၣ်ဝဲတၢ်မၤစၢၤဖဲနမ့ၢ်အိၣ်ဒီးကိးဝဲထံကီၢ်ပဒ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီအခါန့ၣ်လီၤ
- ကွဲးစးဆိတလဲန့ၣ်တၢ်မၤလၢနမၤတနံၤဘၣ်တနံၤသ့ၣ်တဖၣ်တက့ၢ်
- ပၤနသိၣ်လၢတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအလီၤလၢပုၤကမ့ၢ်တၢ်လီၤတက့ၢ်
- ဖဲန့ၣ်ပုၤလၢနအိၣ်ဃုၣ်ဒီးအိၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်လဲၤဃုၣ်ဆူပုၤတၢ်မ့ၢ်အကျိတက့ၢ်
- နမ့ၢ်မၤတၢ်ဒီးတဲၣ်တၢ်ဒီးနတၢ်မၤအိၣ်လၢကမၤစၢၤနလၢနကအိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢလၢတၢ်မၤလီၤတက့ၢ်

အိၣ်န့ၣ်ဘၣ်ဘၢလၢနတဲၣ်နီၣ်နီၣ်ဃုၣ်ဒီးမဲဒါ

- ဆိတလဲဒီးမၤလီၤမၤကွၢ် ဂါးပဲၤကိၣ်ဃုၣ်ဒီးနဖိ ဃုၣ်ဒီးနတဆ
- ဆိတလဲန့ၣ်ဒီးမၤဒိတၢ်လူၤဃုၣ်လၢအံၤသ့ၣ်တဘၣ်တစ့ၤ
- ပတုၣ်ကွၢ် ၆၈၈ လၢနလီၤတဲၣ်ပူၤဒီးလၢနဖိလီၤတဲၣ်ပူၤတက့ၢ်
- သူပုၤကမ့ၢ်အိၣ်ဖျါထၢဒီးနသကိးအိၣ်ဖျါထၢဒီးသိးပုၤလၢအိၣ်ဃုၣ်ဒီးနတၢ်မၤစၢၤသ့ၣ်တဘၣ်တစ့ၤ

မၤစၢၤနဖိဒိးကအိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ

- မၤစၢၤနဖိဒိးကသ့ၣ်ညါတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၤအတၢ်အိၣ်ဖျါသ့ၣ်တဖၣ်
- သိၣ်လိနဖိလၢကဘၣ်ကိးမတၢ်မ့ၢ်လဲၤဆူစ့ၢ်ဝီၢ်အူတၢ်လီၤ, လၢကဘၣ်ကိး (၀၀၀)ဒ်လဲၣ်ဒီးကဘၣ်တဲမန့ၣ်လဲၣ် (ဟ့ၣ်တၢ်လီၤတၢ်ကွဲးအမံၤ)
- တဲဘၣ်အဝဲသ့ၣ်အကိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ပုၤကွၢ်ထွဲသ့ၣ်လီၤခၢၣ်သးဘၣ်ဃးဒီးတၢ်စုဆူၣ်အိၣ်တကးအစ့ၢ်ပၣ်ဃုၣ် ဒီးတၢ်အိၣ်သးလီၤဆိလၢတၢ်ကမၤစၢၤဖဲသ့ၣ်အစီၢ်ဒိထံကီၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘၢ ဟဲဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ.

ယကဘၣ်ဆဲးကိးမတၢ်လဲၣ်

မၤန့ၢ်တၢ်မၤစၢၤခဲအံၤ- ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်စုဆူၣ်အိၣ်တကး

နမ့ၢ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤလီၤတဲၣ်နီၣ်နီၣ်အိၣ်အါမးလၢနကိးအိၣ်သ့ၣ်လၢတလၢၣ်ပုၤလၢၣ်ကလံၤမၤစၢၤတၢ်လၢတၢ်ခူသ့ၣ်ပုၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ကိးလီၤတဲၣ်ဆၢကတီၢ်နမ့ၢ်လိၣ်ဘၣ်ပုၤကတီၢ်ကိၣ်ထံတၢ်နဃုၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်သတူၢ်ကလၢၣ်

ပၤကိၣ်ဒီးတၢ်ဆါဟံၣ်သိလၢၣ်-၀၀၀

နမ့ၢ်အိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်နမ့ၢ်သ့ၣ်ညါပုၤတၢ်စၢၤလၢအိၣ်ဘၣ်လၢတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်သတူၢ်ကလၢၣ်ခါ

ပိၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်ဃီဖိတၢ်စုဆူၣ်အိၣ်တကးတၢ်သဘၣ်သဘၣ်တၢ်မၤလီၤမဲန့ၢ်ဆိမဲဆတၢ်ပ ၂၄၅ ၁၈၀၀ ၀၁၅ ၁၈၈

လီၤတဲၣ်နီၣ်နီၣ်, ၁၈၀၀ ၀၁၅ (လၢဘၢကထိၣ်ပုၤအပူၤကိးတလၢၣ်အပူၤ)လၢ ၂၄ နီၣ်တီၢ်ပုၤ, နွံသီလၢတနွံတီၢ်ပုၤ.

မ့ၢ်ဝဲလီၤတဲၣ်တၢ်မၤလီၤခူသ့ၣ်လၢဟ့ၣ်ဝဲတၢ်စ့ၢ်တၢ်ကိၣ်, တၢ်မၤစၢၤဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးလီၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢန့ၣ်လီၤ.

ဆုံးကြီး-တပ်ဆုံးတပ်လက်ကလုာ်အခါအိုင်လိာ်ခါးနာ်သးထီဒါဟံာ်ပဃီတၢ်စုအိုင်ခိုင်တကး -၁နီုယဟ - ၅လတၢ်ယုလတ့ဂါလ
iနတၢ်, ငါနဆတ ဝါမၤလယ ဝါလဲနယံ

လိတဲစိနီုနီု- ၁၈၀၀၇၅၅၉၈၈ (လာဘံကထိစုံယါပုတလၢာ်အပူၤ)

မ့တမ့ၢ် ၀၃၉၄၃၂၆၅၀၀

နာ်ဂံၢ်: စီၤ ၉နာ်ဂံၢ်တုၤ ဟါ ၅နာ်ဂံၢ်, မ့ၢ်တနံၤတုၤမ့ၢ်ယဲာ်နံၤ

ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်ဖဲးတၢ်မၤ,

တၢ်ဂုၣ်တၢ်က့ၤဒီးတၢ်ဖဲးဆၢသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ယးဒီးဟံာ်ပဃီတၢ်စုအိုင်ခိုင်တကးတၢ်စုတၢ်က့ၤသ့ၣ်တဖၣ်ဆူပုတဝၤလာ
ကိၣ်ဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်လၤလီၤဆီလိာ်သးသ့ၣ်တဖၣ်အိုင်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးပိာ်ခွဲတၢ်မၤလီၢ်

လိတဲစိနီုနီု : (၀၃) ၉၄၂၈၂၈၉၉ (မ့) ၁၈၀၀ ၀၆၅၉၇၃ (လာဘံကထိစုံယါပုတလၢာ်အပူၤ)
မ့ၢ်တနံၤတုၤမ့ၢ်ယဲာ်နံၤ, စီၤ ၉နာ်ဂံၢ်တုၤဟါ၉နာ်ဂံၢ်

တၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးပိာ်ခွဲတၢ်မၤလီၢ်မ့ၢ်တၢ်လီၤလာပုတသ့ၣ်ညါအမံၤဟ့ၣ်ဝဲလိတဲစိအိုင်လိာ်ခါးနာ်သးထီဒါဟံာ်ပဃီတၢ်စုအိုင်ခိုင်သ့ၣ်တဖၣ်

တၢ်တဲသကးတၢ်ဒီးဟံာ်ပဃီတၢ်စုအိုင်ခိုင်တကးပုမၤတၢ်ဖိကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤသုလၢက့ၣ်လဲၣ်

ဟံာ်ပဃီတၢ်စုအိုင်ခိုင်တကးပုမၤတၢ်ဖိလၢတၢ်ခူသ့ၣ်ပုမၤစၢၤတၢ်သ့ဒ်အဖီလၢအသီးန့ၣ်လီၤ

- မၤစၢၤန့ၣ်လၢနကဒးအိုင်ထီၣ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်က့ၤစီၤ
- မၤစၢၤန့ၣ်ဒ်သီးနကဒးန့ၣ်ထံကိာ်ပဒ်တၢ်ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢစီၤ
- ဒ်သီးမဒီးန့ၣ်တၢ်က့ၤစီၤ
- ဟ့ၣ်က့ၤဟ့ၣ်ဖးန့ၣ်လၢနကတဲနတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိုင်ဘၣ်
- ဃုန့ၣ်ဝဲတၢ်လီၤဒီးဟံာ်ပဃီလာတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအစီၤ
- မၤစၢၤန့ၣ်ဒ်သီးနကမၤန့ၣ်တၢ်ဖဲးတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢအဖိးသဲး
- စံာ်ညါပီတုတၢ်မၤစၢၤ
- ပုလၢတူၢ်ဘၣ်တၢ်မၤကမၣ်ထံကိာ်တၢ်ဘျာအလံာ်ပတံ
- တၢ်မၤစၢၤန့ၣ်လံာ်ဘံၤစၢၤ (လံာ်ပုလၢကအိုင်လၢကိာ်ပု)
- တၢ်အစၢၤလၢနလိာ်ဘၣ်လၢကမၤစၢၤန့ၣ်လၢနကအိုင်ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢစီၤ
- နနီၢ်ကစၢ်မ့တမ့ၢ်န့ၣ်ထွဲတဖၣ်မ့ၢ်ပုလၢအက့အကွဲတၢ်မၤစၢၤလၢအခွဲဒီး
ကိၣ်စုတၢ်မၤစၢၤအိုင်ဝဲမ့တမ့ၢ်တၢ်က့ၤဝဲတၢ်အိုင်ဆီးလိာ်က့ၤဖဲတၢ်သဘၣ်သဘၣ်ဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပၤကိာ်ဒီးစံာ်ညါကိာ်မၤစၢၤတၢ်သုလၢက့ၣ်လဲၣ်

တၢ်သိၣ်တၢ်သီသ့ၣ်တဖၣ်အိုင်ဝဲဒ်လၢကဒိသဒါန့ၣ်လၢဟံာ်ပဃီတၢ်စုအိုင်ခိုင်တကး

- ပၤကိာ်
 - o ပံာ်ဝဲလၢအမ့ၢ်စုာ်ဝီၢ်အုသ့ဝဲဖဲထံာ်ဝဲတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတၢ်လိာ်စုာ်ဂံၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ
 - o ဟံးထီၣ်ဝဲထံကိာ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျာလၢတၢ်ဒိသဒါစီၢ်သ့ဝဲ
 - o ပံာ်လီၤတၢ်ထီဒါတၢ်မၤကမၣ်ထံကိာ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျာသ့ဝဲ
 - o ဟံးန့ၣ်ဝဲတၢ်ပံာ်ဖျါတဖၣ်ဘၣ်ယးတၢ်မၤဆူးမၤဆါလၢအမၤသးလၢအပူၤကွဲၣ်တဖၣ်သ့ဝဲ
- ပဒ်ပုာ်စံာ်ညါကိာ်

- နမူနာတိုက်သိပ်တိုက်သီတိုက်ဘျာလကဒီသဒါနသွဝဲဖဲပဒိပ်ပပိုစံဉ်ညီဉ်ကွီဉ်, လကပဝ်ပဲပုလ
လကမဆူးမဆါတိုက်ယံဒီးနဒီးနဟံဉ်န့ဉ်လီလီ.
- နယုန့ဉ် ပုပံဉ်ဖိပိဖိတိုက်စုဆူဉ်ခိဉ်တကးပုမတိုက်ဖိသ့ဝဲ
- လကစံဉ်ညီဉ်ပီတုလီဉ်နယုန့ဉ်ပုကတိကဝ်ထံတိုက်သ့
- ပံဉ်ဖိပိဖိစံဉ်ညီဉ်ကွီဉ်
 - မန့ဉ်တိုက်ကလုာ်ဘဉ်ဃးတိုက်စုဉ်တိုက်ကျဲလကအိဉ်ဒီးတိုက်ဘဉ်တိုက်ဘာလကဖိသ့ဉ်တဖဉ်စီဉ်သ့ဝဲဖဲတိုက်
ကတိကဝ်လိဉ်အိဉ်ဝဲဆကတိဉ်
 - လကစံဉ်ညီဉ်ကွီဉ်လီဉ်နယုဝဲပုကတိကဝ်ထံတိုက်သ့ဝဲ
- ပုလကတူဉ်ဘဉ်တိုက်မကမဉ်ထံကီဉ်တိုက်သိပ်တိုက်သီတိုက်မစာစံဉ်ညီဉ်ကွီဉ် ပုလကတမဆ ၆ ။ ၅၁မဲ. ဆဆာဆတိနယဲ ထ၅၁ဘုနီလ (၅၅)
 - ကမစာစံဉ်ဘဉ်ဃးဒီးတိုက်လကဝ်ဘူဉ်လကဝ်စုလကအစုဒိဉ်လကနကမန့ဉ်ကွဲတိုက်လကဝ်ဘူဉ်လကဝ်စု
- ပီဉ်စီဉ်သ့ဉ်တဖဉ်မစာစံဉ်တိုက်သ့ဝဲလ
 - တဲပုဝဲနတိုက်ခွဲတိုက်ယဝ်လကဖိသဲစးဒီးနကဘဉ်မန့ဉ် အီဉ်သ့လကကျဲဉ်လဲဉ်သ့ဝဲအစုဉ်